

**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ США**

ployees of the OVS]. *Professional formation of the personality: Proceedings of the Conference* (pp. 51–52). Odesa. [in Ukrainian].

17. Sele, G. (1979). Stress bez distressa [Stress without distress]. Translated from English. Moskva, 126 p.

18. Shipilova, E.V. (2007). Formirovanie psihologicheskoy gotovnosti studentov-psihologov k professionalnoj dejatel'nosti [Formation of psychological readiness of students-psychologists for professional activity]. *Candidate's thesis*. Moscow, 218 p.

19. Yunyk, D.H. (2009). Vykonavska nadiinist muzykantiv: zmist, struktura i metodyka formuvannia [Performance re-

liability of musicians: content, structure and method of formation]. Kyiv, 418 p. [in Ukrainian].

20. Yunyk, I.D. (2014). Kohnityvni uminnia maibutnikh fakhivtsiv yak predmet psykholoho-pedahohichnykh doslidzhen [Cognitive skills of future specialists as a subject of psychological and pedagogical research]. *Scientific Bulletin of Chernivtsi National University*. Issue 719. pp. 195–200. [in Ukrainian].

21. Yunyk, I.D. (2022). Spetsyfika brend-komunikatsii vykladacha vyshu zi studentskoiu tsilovoiou audytorieiu [Specifics of the brand communication of the higher education teacher with the student target audience]. *Youth and the market*. No. 3–4 (201–202). pp. 146–152. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.10.2022

УДК 378.091.2(492)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.268910>

**Ростислав Заєць, аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка**

**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СВІДОМОСТІ
СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ США**

У статті здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення американської системи освіти; вивчено низку порівняльно-педагогічних досліджень науковців з громадянської освіти в закладах вищої освіти США; опрацьовано законодавчі акти та нормативну документацію з питань громадянської освіти США; визначено поняття “адаптація до навчання у закладі вищої освіти США”; досліджено складові готовності абітурієнтів до навчання у закладі вищої освіти США; визначено основні тенденції розвитку громадянської освіти студентів закладів вищої освіти США.

Автором статті здійснено огляд міжнародних досліджень з проблем успішної адаптації до навчання у закладах вищої освіти та громадянської освіти в ЗВО.

Зроблено акцент на пріоритетних тенденціях розвитку громадянської освіти в США: забезпечення якості громадянської освіти й освітньої діяльності у ЗВО; цифровізація; полікультурність; дотримання принципу рівності в здобутті освіти.

Ключові слова: громадянська свідомість; громадянська освіта; громадянськість; адаптації до навчання в закладах вищої освіти; тенденції розвитку громадянської освіти в США.

Лім. 14.

**Rostyslav Zaiets, Postgraduate Student of the
Pedagogy and Management Department**

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

**DEVELOPMENT TRENDS OF THE SYSTEM OF FORMATION OF CIVIC CONSCIOUSNESS
OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE USA**

The article analyzes the regulatory and legal support of the American education system; a number of comparative-pedagogical studies of civic education scientists in higher education institutions of the USA were studied; legislative acts and regulatory documentation on issues of US civic education were developed; the concept of “adaptation to study at an institution of higher education in the USA” is defined; the components of applicants’ readiness to study at a higher education institution in the USA were investigated; the main trends in the development of civic education of students of higher education institutions in the USA are determined.

The author of the article carried out a review of international studies on the problems of successful adaptation to study in institutions of higher education and civic education in higher education institutions. Emphasis is placed on the priority trends in the development of civic education in the USA: ensuring the quality of civic education and educational activities in higher education institutions; digitization; multiculturalism; compliance with the principle of equality in education.

It is proven that under the influence of digitalization of higher education in the USA, the formation of the following areas of civic education is observed: mobile learning, which will become an industry standard and every student of education will have access to an educational interactive mobile application; micro-learning – “face-to-face” type of training, which will be open online-access to the public; inclusive mapping: in the near future, students of education, using geospatial technologies and mapping, will be able to make a digital map of their knowledge, which they will exchange and study the maps of others without leaving their home or office, which will provide access to education for everyone, regardless of the presence of special edu-

catational needs; more interactive video, when there is a transition from static presentations on civic education to interactive ones, which will significantly improve the interaction between the speaker and the listener; augmented reality, thanks to which the learner will be able to be identified with the actor of the virtual environment (body movements, voice recognition, etc.), which will allow to expand interactive opportunities and personalize training; mobile programs to enhance the personalization of civic education training, which involves an increase in the number of educational mobile applications to bring educational content closer to education seekers and the organization of interesting dynamic online classes.

Keywords: civic consciousness; civic education; citizenship; adaptation to study in institutions of higher education; trends in the development of civic education in the USA.

Постановка проблеми. Першорядним чинником для визначення напрямів розвитку системи громадянської освіти США є нормативно-правове забезпечення американської системи освіти, до якого належить: Конституція США (U. S. Constitution, 1787), Закон “Про початкову й середню освіту” (Elementary and Secondary Education Act, 1965), Закон “Про вдосконалення американських шкіл” (Improving America’s Schools Act, 1994), Закон “Жодної дитини поза увагою” (No Child Left Behind Act, 2001), Закон “Кожен студент досягає успіху” (Every Student Succeeds Act, 2015), Меморандум “STEM-освіта. Стратегія 2017–2026” (STEM Education. Policy Statement 2017–2026), Стратегічний план департаменту освіти США на 2018–2022 рр. (U.S. Department of Education Strategic Plan for Fiscal Years 2018–22) та інші документи, схвалені на федеральному рівні та на рівні штатів.

Мета статті – на основі аналізу нормативно-правового забезпечення американської системи освіти та низки порівняльно-педагогічних досліджень міжнародних науковців з різних напрямів громадянської освіти дослідити тенденції розвитку системи формування громадянської свідомості студентів закладів вищої освіти США.

Виклад основного матеріалу. Закон “Жодної дитини поза увагою” 2001 р. (No Child Left Behind Act of 2001) [12] (NCLB) схвалений для розширення федеральної ролі в середній освіті; посилення відповідальності закладів освіти за рівень академічних досягнень учнів. Окрім обов’язкового щорічного тестування, у законі передбачено застосування методу оцінювання ефективності діяльності шкіл, встановлено етапи та рівні обрахунку для кінцевого прогресу та окреслено вимогу аналізувати причини та наслідки недоліків у роботі.

На підставі цього закону федеральний уряд відповідає за ефективність та якість освітнього процесу, зокрема розглядає питання навчальної програми та вибору інструментів оцінювання.

Безпосередня мета NCLB – запровадження низки процедур зовнішнього оцінювання, які потрібно виконувати періодично протягом навчання школярів у закладах середньої та профільної освіти.

Результати вивчення незалежних організацій засвідчують, що закон мав значний позитивний вплив на академічні досягнення учнів, особливо на рівень освіченості представників населення з Африки та

латинської Америки, яке недостатньо інтегроване в життя громадянського суспільства США. Незважаючи на переваги, у законі NCLB спостерігаються також недоліки, з-поміж яких зосередження вимірювання академічних досягнень тільки на читанні та математиці. Тобто NCLB не лише ігнорує підготовку до активного громадянства з позицій суспільствознавства, фізичного виховання, мистецтва та інших навчальних дисциплін, але залишає поза увагою розвиток характеру вихованців та інші, ширші освітні завдання. Результати тестів часто демонструють рівень підготовки учнів до складання окремих видів тестів, що не завжди засвідчує корисні навички чи інші бажані освітні результати. Також у законі “Жодної дитини поза увагою”, не враховано вплив на результати навчання таких чинників, як здоров’я студентів, домашнє життя, рівень мотивації до навчання, політику округу, державну політику тощо.

З огляду на позитивні та негативні результати дії закону “Жодної дитини поза увагою” уряд США в 2015 р. розробив законодавчий акт “Every Student Succeeds Act” (“Кожен студент досягає успіху”).

Переконливою є думка, що чинний федеральний закон “Кожен учень досягає успіху” (2015), затверджений за президенства Б. Обами, зберігає пріоритет якості в освіті, а Меморандум президента Д. Трампа щодо спрощення доступу до STEM-освіти (2017) скеровує американську громадянську освіту в інноваційному напрямі [2, 44–48].

Закон “Кожен учень досягає успіху” (2015) (Every Student Succeeds Act, ESSA) [9], підписаний президентом Б. Обамою, є вагомим доповненням до Закону “Жодної дитини поза увагою”. ESSA зберігає щорічні вимоги до стандартизованого тестування, однак передає федеральну відповідальність на рівень штатів. Водночас закон акцентує на тому, що жодна дитина не повинна залишитися без уваги. Штати, як і раніше, зобов’язані звітувати про результати тестування, наголошуючи на результатах навчання дітей з недостатньо забезпечених сімей. У законі “Кожен учень досягає успіху” передбачено фінансування низки додаткових програм допомоги школам (Literacy Education Grant Program). З-поміж них варто згадати дві важливі програми з читання та грамотності для учнів, які потребують посиленої допомоги в цих галузях. Закон дозволяє Конгресу виділяти штатам і школам близько 160 млн доларів у вигляді грантів на навчання грамоти.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ США

Результатом такого реформування американської освітньої політики є те, що на сьогодні середні рейтинги випускників – найвищі, а темпи падіння показників – мінімальні. Ці досягнення дають змогу сформувати підґрунтя для подальшої роботи з розширення можливостей освіти та поліпшення результатів навчання.

Успішне здобуття громадянської освіти в закладах вищої освіти США безпосередньо залежить від рівня готовності майбутніх студентів до навчання у ЗВО, тому заклади вищої освіти часто зосереджуються на створенні та реалізації концепції з підготовки студентів до університету, щоб адаптувати їх до ЗВО. Адаптацію до умов навчання у ЗВО насамперед пов'язують із різкою зміною соціального стану особистості. Важливим у цьому процесі є період переходу від шкільного навчання до студентського. Під час розгляду визначення поняття “адаптація до навчання у ЗВО”, важливо виокремити у такі підходи до його розуміння:

– комплексний, динамічний процес, зумовлений взаємодією суб’єктивних та об’єктивних соціально-психологічних, психічних, психофізіологічних і фізіологічних чинників [1, 30–35];

– складне багатогранне приєднання студентів до нової системи вимог і контролю, нового колективу, а для деяких – і до нового середовища; пристосування індивіда до групи, усього студентського колективу, прийняття нормативно-правових вимог перебування у ЗВО, осмислене прийняття норм моралі та культури й адаптація до проживання в гуртожитку [3].

У дослідженнях Роберта Іня [14] представлено систему роботи закладів вищої освіти та коледжів США з підготовки абітурієнтів до студентства, виокремленням трьох основних напрямів задоволення їхніх потреб: академічний, соціально-емоційний та фінансовий. Дослідник зазначав що ці компоненти є критичними для підвищення психологічного комфорту студента, відчуття його належності до кампусу, що підвищує наполегливість у досягненні академічних цілей та формуванні громадянської зрілості через участь в проєктах “Service Learning”.

У працях Конлі [5, 3–13] звернено увагу на важливість формування готовності абітурієнтів до навчання в університеті та майбутньої кар’єри, стверджено, що бути готовим до ЗВО означає забезпечити для майбутніх студентів проходження ґрунтовних підготовчих курсів та виробити відповідність певним показникам на стандартизованих тестах.

Традиційно склалося, що готовність абітурієнта до навчання й до формування кар’єри зосереджено на характері та освітньому досвіді студентів, а не на ролі ЗВО в підтримці першого року навчання. У сучасних підходах щодо адаптації студентів до навчання у ЗВО поєднано академічну, соціально-емо-

ційну та фінансову підтримку, пов’язану з відчуттям психологічного комфорту та приналежності до кампусу. У цій роботі має виявити активність “факультет”, тобто академічний персонал (викладачі, професори), а також інший персонал, який може надавати інші послуги, окрім навчання студентів [7].

Соціально-емоційна підтримка є важливою в адаптації майбутніх студентів до “приналежності” кампусу. Соціально-емоційну підтримку не обмежують консультаційними послугами, проте вона передбачає можливості для однолітків співпрацювати в команді під час різноманітних навчальних проєктів та проєктів з громадянської освіти в кампусі. Важливим складником є залучення студентів перших курсів до студентських клубів та організацій, які активно займаються громадською роботою та беруть участь в проєктах з громадянської освіти. Участь у позаурочній діяльності може бути пріоритетною в розвитку ідентичності студентів як членів студентської громади. Дослідження засвідчують, що участь першокурсників в організації, підготовці та проведенні таких проєктів сприяє формуванню їх ідентичності, підтримує відчуття комфорту та причетності до громадянського середовища університету [8, 29–41].

Фінансову підтримку студентів розглядають як засіб оплати за навчання ЗВО, особливо для людей з низьким рівнем прибутку або сплату за першу вищу освіту у формі позик, стипендій, дуального навчання чи грантів. У процесі дослідження встановлено, що студенти під час вступу надають пріоритет тим закладам вищої освіти, які мають чітку систему фінансової підтримки [6].

На думку групи дослідників, з-поміж яких М. Савітц-Ромер, Дж. Ягер-Хайман, А. Коулз, університети мають надавати абітурієнтам інформацію не тільки про процес вступу, а й про можливості фінансової допомоги, оскільки вона є найважливішим аспектом вибору закладу вищої освіти [13].

Аналіз тенденцій розвитку громадянської освіти в США дає змогу виокремити пріоритетні принципи: забезпечення якості громадянської освіти й освітньої діяльності у ЗВО; цифровізація; полікультурність; дотримання принципу рівності в здобутті освіти [4, 159–164; 11].

Дотримання принципу рівності в здобутті освіти в освітній політиці США постійно перебуває під пильною увагою громадських організацій та установ, з-поміж яких: Американська асоціація державних коледжів та університетів (American Association of State Colleges and Universities), Американські ради з міжнародної освіти (American Councils for International Education), Гарвардський проєкт дослідження родини (Harvard Family Research Project), Інститут шкільної реформи Анненберг (Annenberg Institute for School Reform), Національна асоціація шкільних рад (National School Boards Association),

Національна рада з акредитації педагогічної освіти (National Council for Accreditation of Teacher Education), Освітні агенції штату (State Educational Agencies), Служба освітніх тестувань (Educational Testing Service), Управління з догляду за дитиною штату (Office of Child Care), Центр досліджень американського прогресу (Center for American Progress) [10].

ООН визначає якісну освіту загалом та громадянську освіту зокрема як індикатор національного економічного потенціалу та соціальне благо, ЮНЕСКО – як здобуття молоддю життєвих компетентностей для успішного входження у сучасне суспільство, а ЄС – як інструмент економічного зростання на шляху до розбудови конкурентоспроможної та динамічної спільноти.

Однією з найбільш прогресивних тенденцій є цифровізація громадянської освіти у закладах вищої освіти. Актуалізація цифровізації в освіті спостерігається не лише у США, а й у всьому світі. Особливої значущості вона набула саме у 2020 р. – з початком світової пандемії коронавірусу COVID-19, коли суспільство прийняло умови закритого карантинного режиму. Водночас поточна ситуація з пандемією вплинула на розвиток віртуальних аудиторій як важливого інструменту електронного навчання (e-learning) та розвитку цифрової освіти загалом.

Зауважимо, що віртуальна аудиторія та дистанційне навчання є альтернативним інструментом навчання й набувають популярності на всіх рівнях шкільної та вищої освіти у США (U.S. Department of Education, 2020).

За даними офіційної статистики, в освіті спостерігається тенденція формування глобального ринку електронного навчання: у 2019 р. загальна сума інвестицій у розвиток технологічних рішень для освіти на основі штучного інтелекту досягла 18,66 млрд. доларів. Суттєву частку цих коштів залучили США (42,9 %). Прогнозується, що електронне навчання до 2024 р. зросте на 16 % порівняно з використанням електронних освітніх платформ дотепер.

Основним ресурсом цифрової освіти є оцифрована інформація. Оцифрування – “це інтеграція цифрових технологій у повсякденне життя шляхом оцифрування всього, що можна оцифрувати”. Цифрові бібліотеки та цифрові ресурси значно розширюють можливості здобувачів освіти.

Цифрові технології в освіті – це не лише інструмент, а й середовище існування, що відкриває нові можливості, з-поміж яких навчання у зручний час, можливість проектування індивідуальних освітніх маршрутів, безперервна освіта тощо. Стрімке поширення цифрових технологій перетворює цифрову компетентність на одну з першорядних для кожної сучасної людини.

Отже, спираючись на здійснений аналіз, можемо констатувати, що чинне освітнє законодавство США

формує орієнтири розвитку сучасної американської освіти, структуруючи його за такими тенденціями: підвищення якості шляхом оптимізації підвітності на всіх рівнях; забезпечення однакового доступу до якісної освіти завдяки впровадженню спеціальних федеральних програм штатів. Освітню політику в США зорієнтовано на задоволення індивідуальних і національних потреб суспільства.

Якість громадянської освіти в закладах вищої забезпечується здебільшого у процесі розвитку в студентів ключових компетентностей для життя, завдяки належній організації освітнього процесу.

Водночас із розвитком тенденції забезпечення якості освіти спостерігається надзвичайна актуальність цифровізації громадянської освіти, яка передбачає оновлення освітнього простору (Redesigned Learning Spaces), зокрема організацію освітнього процесу в розширеній віртуальній реальності (Augmented & Virtual Reality); застосування штучного інтелекту (Artificial Intelligence); використання гаджетів для навчання (Classroom Set of Devices); індивідуалізацію (Personalized Learning) та гейміфікацію навчання (Gamification).

Очевидно, що в епоху всесвітньої глобалізації цифровізація громадянської освіти розвиватиметься прискореними темпами. Інноваційні Інтернет-технології, разом з аудіо- та вебмовленням, сприяють створенню персоналізованих програм навчання, а розвиток технологій Google Glass чи Microsoft MyGlass (“розумні окуляри”) дозволять підвищити електронне навчання та участь у проєктах з громадянської освіти на якісно новий рівень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ворожбит С.А. Особливості стратегій соціально-психологічної адаптації студентів під впливом почуття довіри. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2013. Вип. 114. С. 30–35. (Серія “Психологічні науки”). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPN_2013_114_9.
2. Кравченко С. “Забезпечення якості освіти як ключова тенденція розвитку освітньої системи США”, III Міжнар. наук.-практич. конф. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності, Тернопіль, 2020, С. 44–48.
3. Спіріна Т.П., Зарюгіна Ю.Є. Особливості адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищому навчальному закладі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 32. С. 182–184.
4. Червоніченко Н. Інтеграційні педагогічні функції вчителів інформатики в Нідерландах. *Молодь і ринок*. 2014. № 2 (109). С. 159–164.
5. Conley, D.T. Rethinking college readiness. *New Directions for Higher Education*, 2008, (144), pp. 3–13. <https://doi.org/10.1002/he.321>.
6. Cunningham, A.F., Erisman, W., & Looney, S.M. From aspirations to action: The role of middle school parents in making the dream of college a reality. *Institute for Higher Education Policy*. 2007. [hΣps://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539704.pdf](https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539704.pdf).

7. Engle, J., & Tinto, V. Moving beyond access: College success for low-income, first-generation students. 2008. The Pell Institute.

8. Elliot, D., Gamino, M., & Jenkins, J.J. Creating community in the college classroom: Best practices for increased student success. *International Journal of Education and Social Science*, 2016. 3(6), pp. 29–41.

9. Every Student Succeeds Act. 2015. URL: <https://www.ed.gov/essa?src=r>

10. Federal Programs for Education and Related Activities. URL: <https://www2.ed.gov/programs/find/title/index.htm>.

11. National Center for Education Statistics. Available: <https://nces.ed.gov/>. Accessed on: Apr. 20, 2022.

12. No Child Left Behind Act of 2001, Public Law No. 107–110, 115 Stat. 1425 (2002)

13. Savitz-Romer, M., Jager-Hyman, J., & Coles, A. (2009). Removing roadblocks to rigor: Linking academic and social support to ensure college readiness and success. *Pathways to College Network: Institute for Higher Education Policy*. <http://www.ihep.org/sites/default/files/uploads/docs/pubs/roadblocks.pdf>.

14. Yin, R.K. Case study research and applications: Design and methods. (6th ed.). Sage. 2018.

REFERENCES

1. Vorozhbyt, S.A. (2013). Osoblyvosti stratehii sotsialno-psychologichnoi adaptatsii studentiv pid vplyvom pochuttia doviry [Features of strategies of social and psychological adaptation of students under the influence of feelings of trust]. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University*, 114, pp. 30–35. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPH_2013_114_9 [in Ukrainian].

2. Kravchenko, S. (2020). “Zabezpechennia yakosti osvity yak kluchova tendentsiia rozvytku osvitnoi systemy SShA” [Ensuring the quality of education as a key trend in the development of the US educational system]. *III Mizhnar. nauk-praktych. konf. Rozvytok profesiinoi maisternosti pedahoha v umovakh novoi sotsiokulturnoi realnosti – III International scientific and practical conf. The development of the teacher’s professional skills in the conditions of the new socio-cultural reality*. Ternopil, pp. 44–48. [in Ukrainian].

3. Spirina, T.P., & Zariuhina, Yu.Ye. (2014). Osoblyvosti adaptatsii studentiv-pershokursnykiv do umov navchannia u

vysshchomu navchalnomu zakladi [Features of adaptation of first-year students to the conditions of study in a higher education institution]. *Scientific Bulletin of Uzhgorod National University*, No. 32, pp. 182–184. [in Ukrainian].

4. Cherednichenko, N. (2014). Intehratsiini pedahohichni funksii vchyteliv informatyky v Niderlandakh [Integrative pedagogical functions of informatics teachers in the Netherlands]. *Youth & market*, No. 2 (109), pp. 159–164. [in Ukrainian].

5. Conley, D.T. (2008). Rethinking college readiness. *New Directions for Higher Education*, (144), pp. 3–13. <https://doi.org/10.1002/he.321> (Accessed on 20 October 2022). [in English].

6. Cunningham, A.F., Erisman, W. & Looney, S.M. (2007). From aspirations to action: The role of middle school parents in making the dream of college a reality. *Institute for Higher Education Policy*. [hтps://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539704.pdf](https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539704.pdf) (Accessed on 12 October 2022). [in English].

7. Engle, J. & Tinto, V. (2008). Moving beyond access: College success for low-income, first-generation students. The Pell Institute. [in English].

8. Elliot, D., Gamino, M. & Jenkins, J.J. (2016). Creating community in the college classroom: Best practices for increased student success. *International Journal of Education and Social Science*, 3 (6), pp. 29–41. [in English].

9. Every Student Succeeds Act (2015). <https://www.ed.gov/essa?src=r> (Accessed on 12 October 2022). [in English].

10. Federal Programs for Education and Related Activities. <https://www2.ed.gov/programs/find/title/index.htm> (Accessed on 11 October 2022). [in English].

11. National Center for Education Statistics. Available: <https://nces.ed.gov/>. Accessed on: Apr. 20, 2022. [in English].

12. No Child Left Behind Act of 2001, Public Law No. 107–110, 115 Stat. 1425 (2002).

13. Savitz-Romer, M., Jager-Hyman, J., & Coles, A. (2009). Removing roadblocks to rigor: Linking academic and social support to ensure college readiness and success. *Pathways to College Network: Institute for Higher Education Policy*. <http://www.ihep.org/sites/default/files/uploads/docs/pubs/roadblocks.pdf>. Accessed on: 18 September 2022. [in English].

14. Yin, R.K. (2018). Case study research and applications: Design and methods. (6th ed.). Sage. [in English].

Стаття надійшла до редакції 11.10.2022

“Секрет гарного викладання в тому, щоб розглядати інтелект дитини як родюче поле, в якому можуть бути посіяні насіння щоб вирости в теплі палаючого уяви”.

*Марія Монтесорі
італійський педагог, лікар, філософ*

“Пам’ятай, сьогодні – це те “завтра”, про яке ти хвилювався вчора”.

*Дейл Карнегі
американський психолог, педагог, письменник*

“Ми всі приходимо у цей світ з певними цілями. Думаю, одна з цілей полягає в тому, щоб запалити фахел і повести за собою людей крізь темряву”.

*Вупі Голдберг
американська акторка*

